

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Czúcsok, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Államigazgatás.

(P. C.) A belügyminisztérium költségvetésének immár befejezett általános vitájában aránylag nagy részét vette igénybe a közérdeklődésnek a nemzetiségi kérdés és ha egyrészt nem ártott is az eszméket tisztázni s a kormány álláspontját határozott programban közzétenni, másrészt e tárgyi szükségességen kívül szubjektív tekintetben szintén a parlament feladata volt, hogy eloszlassa ama különféle híresztelésnek ködpárját, melyeket néhány, kevésbé szerénységből, mint inkább bölcselelőrelátásból a legszigorubb névtelenségbe burkolódzott gyöngéd lélek fáradhatlan buzgalommal és ép ily perfidiával terjesztett Széll Kálmán ellen. A miniszterelnök méltó epilógussal zárta be a vitát, melyben a magyar állameszme teljes fensőséggel kifejezésre jutott s amely egyrészt a nemzet megnyugvását teljes mértékben biztosította, másrészt idegen ajku polgártársainknak félre nem érthető vezérfonálkép fog szolgálni és végül az által is hasznos volt, hogy az eszmecsere magas színvonala, mint az új kormányzat kifo-lyása, a magyar ékesszólás legszebb hagyományaira emlékeztetett.

Ha az általános vita, mely a belügyi tárcza felett folyt, közigazgatási kérdésekkel kevésbé foglalkozott is, záróbeszédében Széll Kálmán, mint belügyminiszter megragadta az alkalmat, hogy nagy vonásokban tartalmas képet rajzoljon a képviselőház elé e tárcza állapotairól és teendőiről. A miniszterelnök élénken érzi az

általános közigazgatási reform szükséges voltát és, hogy azt gyorsítsa, a belügyminisztériumba külön kodifikáló osztályt állított fel, melyet az óriási anyag megrostálásával és feldolgozásával bízott meg; másrészt minden intézkedést megtett, hogy a reform keresztülviteléhez is a közigazgatás legkiáltóbb hiányait lehetőleg orvosolja. E czélból Széll Kálmán a belügyminisztériumban szintén külön osztályt állított fel, melyet kizárólag a közigazgatás ellenőrzésének szentelt s mely nagyban hozzá fog járulni a laza felügyelet-okozta visszaélések megszüntetéséhez. A közigazgatási tisztviselők anyagi helyzetének javítására félmillió koronát fordít a miniszterelnök, melylyel egyelőre a legkiáltóbb szükség-
gen segít.

A miniszterelnök beszéde hatalmas koncepczióban fejtette ki a közigazgatás számtalan részletkérdéseit, melyeket bámulatos szakértelemmel világosított meg s egyszersmind államférfiai tudással illesztett be kormányművészete organikus épületébe. Az ország közvéleménye e beszéd-
ből azt a megnyugvást fogja meríteni, hogy az új irány fokozatosan, az előfeltételek érlelésével a belső igazgatásban is érvényt fog magának szerezni.

Székelyföldi hangok.

II.

— Reflexiók Beksics Gusztávnak „A magyar politika új alapjai” című könyvére. —

Beksics Gusztáv nagybecsű könyvében van valami, a mi nem fér az én igaz székely lelkemhez és annak hangot is kell adnom.

Magas állampolitikai szempontokhoz nem értek és egész életemben működési elhivatásomat csak a közvetlen légkörben akartam és akarom érvényesíteni. B. Eötvös József volt azon kultuszminiszter, ki abból a szempontból tett körutat, hogy a székelységet megismerje. Habár azon időben nem laktam szűkebb hazám területén, megragadta lelkemet azon mondan, hogy ő a székelység kulturális előhaladása érdekében a mit kívánnak, mindent meg fog tenni; mert a székelységet úgy tekinti, mind egy plántakertet, melynek itthon jól táplált és nevelt növény-
dekéi fogják az ország nemzetiségi vidékeit a magyar állameszme diadalát érvényre juttatni. Olvastam e szavakat, nem hallottam; de még vannak élők, kik ezt hallották is tőle.

Hogy az ige testté nem vált, nem ő volt az oka; hanem az erdőlyrészi tulsulyban lévő protestánsok féltékenysége és azon kevés katolikusok merev magatartása minden ellen, a mi a nem felekezeti államtól jön.

Azért nekünk székelyeknek és kik velünk együtt éreznek és együtt működnek, nem szabad bántani azon hantokat, melyek egy minden ízében magyar és nemes porhüvelyt borítanak.

Vezekeljünk a mult és elődeink hibáiért és rövidlátásáért, hogy át nem tudták látni azt, hogy mi magyarnak előbb születtünk és a kereszttség csak azután adja ránc a vallási jelleget.

És ha állana is talán, a mit nem ismerek el, hogy az iskolák államotlása a vallásfelekezetek ellen irányult, boldogult Eötvösünk fia kultuszminis-
tersége alatt a minimum kiegészítése által a felekezeti iskolák tanítói részére, a leginkább felekezeti iskolákban elhanyagolt népoktatást lendületre emelte.

A ki ostromolni érez hivatást magában a magyar kulturpolitika ellen, keresse arra a bázist abban a kulturpolitikában, mely az Eötvösé után következett s melyet lehet mindennek nevezni, csak magyarnak nem. Ámde én nem érzek arra hivatást magamban.

Gróf Csáky Albin és dr. Vlassics kultupoliti-

T Á R G Z A.

Nők a bicziklin.

Nem nagy ideje annak, hogy a nők testgyakorlata, ha nem is népszerűvé, mert még most sem az, de legalább megbecsíthatóvá és némileg is elfogadhatóvá lett. Kivéve a lovaglást, mely sport a magasabb körökben nemcsak szenvedélyesen üzetett azon körökhöz tartozó hölgyek által, hanem szinte nélkülözhetetlen kelléke volt egy arisztokrata hölgynek. Testgyakorlatot hölgyeink egyáltalán nem üztek.

Egy elmélet létezik, mely szerint egyes fajok, nemzettek, családok utódról-utódra örökölnék bizonyos képességeket, legyenek ezek akár szellemi, akár testi képességek. Ugyanezen elmélet értelmében ezen képességet úgy öröklék az utódok, hogy elődeik ezen a téren foglalkozván és tűnven ki, azt a tehetségüket mintegy átszármasztatják az utódokra, s ha azok ugyanezen irányban működnek, velük született tehetségüknél fogva, sokkal könnyebben boldogulnak, mint olyanok, kiknek agy- vagy testrendszere ezen már fentemlitett öröklés szerénységében nem részesült.

Az ember minden egyes szerve, a mik közé tartozik az agy is, úgy van alkotva, hogy ha az

működik, a működés nagyságához képest lesz több vérrel ellátva. Ha több vérrel láttatik el, minthogy a vérből készülnek a szerveket alkotó szövetek, jobban is tápláltatik, tehát növekszik. Ha valaki folytonos szellemi munkával foglalkozik, az agyában folytonosan vagy legalább gyakran van vérbőség. Az agy azon része, hol a szellemi tehetség központja van, jobban kifejlődik, mint egy olyan ember agyának fentemlitett részlete, a ki az esztét csak arra használja, hogy ennek a burkára különböző színű és alakú, szép vagy kevésbé szép nő, nagy vagy kevésbé nagy ur előtt különbözőképp megemlített fedőt alkalmazzon. Viszont, ki testének más szervét működteti, annak azon szervei fejlődnek ki jobban. Munkás emberek, kiknek foglalkozása olyan, hogy izomrendszerük folytonos tevékenységben van, nélkülözhetik a testgyakorlatot, de a szellemi munkások s a nők, kiknek nem az és nem is lehet az a hivatásuk, hogy durva munkával elrontsák azt, mit az Isten jó kedvében ajándékozott nekik, t. i. szépségüket, ezek vétkeznek, ha nem folytatnak testgyakorlatot, mert örök igazság az, hogy „csak ép testben lakhatik ép lélek.”

Az újabb időben a fiú és női tanodákban be-
hozták ugyan a testgyakorlatot, de csekély időt fordítanak e czélra és ha az iskolából kikerül a nő, legtöbbször ezen csekély testgyakorlat is elmarad. A lovaglást oly költséges mulatság, hogy középosztálybeli nőink közül kevesen üzhetik. A korecsolyá-

zás egészséges és olcsó sport, de az évnek csak rövid idejében üzhető. Újabb időben kezd divatba jönni a kerékpározás, mely a mellett, hogy nem költséges, egyike a legegészségesebb testgyakorlatoknak. Sokan azt mondják, hogy a kerékpározás csak az alsó végtagokat erősíti. Azonban ez nem áll, mert fejleszti a kar-, mell- és hátizmokat is. És a nagyobb izom-munka folytán sok széndioxid termelődik, minek következtében erélyesebb be és kilégzés következik be. A vitalkapacitás fokozása pedig azal jár, hogy a szív működés gyorsabbá és erélyesebbé válik. Mindez fokozza az étvágyat és megjavítja az alvást. Ezen hasznos eredmény azonban csak úgy áll be, ha az egyén nem erőlteti túl magát. Egy nő óránként legfeljebb 15 kilométert haladjon és ne tegyen naponta 50 kilométernél több utat. Nőknek különösen lehet ajánlani a Thoman & Büttner vagy Christy-féle nyerges. A kerékpározó nő ne viseljen sem fűzőt, sem szoros övet. Rendkívül jó hatással van a kerékpározás különösen Neuratheniában és Hysteriában szenvedő nőknél. Azonkívül nagyon hasznos az általános izomgyengességben szenvedőknél. Gerinczgömböléseket gyermekek-nél igen szépen lehet gyakran ez uton gyógyítani. Általában pedig idült hurutos bajok ellen sikeresnek mondják.

Tehát hölgyeim csak rajta „paripára föl”.

kája úgy is behantolta azt és Isten segédelmével egy szebb jövő virradt fel; mert ma már nem hiú ábrándok után kell futni, hanem erősíteni a magyar fajt mindenponton. Lehet, hogy a nemzetiségi városokban céltalanul kivetett százezeres paloták egy-egy memento morit fognak jelezni, de miután a magyar saját kárán tanul, azok a jövőre jó hatással lesznek.

Én megnyugszom a jelen kulturális politikán; mert céltudatos és minden ízében magyar az.

* * *

Egy alkalommal Ugron Gábor kedves öcsém azt mondotta, hogy nem ő, hanem én vagyok a legsovinstább székely. Nem tagadom, minden ízemben székely vagyok, mert érzem, tudom, hogy fajom prosperálásához van köte az erdélyi részekben a magyar elem fennállása. De én elfogadtam s még is irtam azt, hogy 1848-ban az egységes magyar államért lemondottunk minden kiváltságos jogunkról és mi nem vagyunk többé székelyek; hanem a magyar állam egyenjogú fiai.

A magas eszméért mi önként hoztuk meg a legnagyobb áldozatot és azért, ha feláldoztuk a minket ezer év óta fentartó kiváltságainkat, melyek azon helyzetbe hoztak, hogy az a szent föld, melyet apáink a keleti Kárpátokon egy ezred év vései között örökségképp reánk hagytak, ma is intakte fennáll: most, miután a kiváltságok nem őriznek, meg kell hogy őrizzen a magyar állam minket, mint hű fiait.

Ezért leírom azon jól megfontolt eszközöket és módokat, a melyeknek kivitele okvetlenül, szükséges a mi megerősítésünkre.

A mi megerősítésünk pedig igen könnyű: mert bennünk megvan a kitartó munka kedve. Mi élni akarunk és a hazának önzetlen hű polgárai óhajunk lenni.

Nem kívánjuk magunkat innen kitelepíttetni. A víztől övezett és lombkoszorúzott erdőség levegője éltet bennünket. Itt és nem egyebütt vágyunk élni; mert ránk nézve itt vannak meg azok a feltételek, a melyek minket szabadságra és a honvédelemre ösztönöznek. Meglehet, durább termőföld, biztosabb megélhetést nyújtana, de elválasztva nem lennénk az itthon maradottak képesek megtartani, megvédelmezni a magyar államnak ellenségétől környezett védbástyáját. Meghetnek intelligens fiaink szerencsét messzebb is próbálni; mert tudjuk, hogy ezek magasabb magyar nemzeti műveltséggel nem tévednék el bárhol is: mert felvértezve eresztyük el őket a haza és magyar fajunk iránti tántoríthatatlan szeretetben.

Minden más, ezen kritériumokkal nem bíró telepítés csak beolvadás lenne idegen elemekbe, a mint azt bizonyítja a szörványos kitelepítés.

Egy lehet és az keresztülvihető is: a lépésről-lépésre haladó térfoglalás az összekötő kapesok szemeltartásával.

A székelység részére ugyanis nem szabad oázisokat teremteni a nemzetiségek sivatagában, hanem az otthon maradottakkal összekötő utakon kell haladni.

És ha ezen utak hullámsága összeér a megyék magyar lakosságával és annak fajfelfrissítő erejét átadja a székely nép, ebben a lépésről-lépésre terjeszkedő haladásban, mely Magyarország magyarajku lakossága felé irányul, ebben a lassu, de biztos procezzszusban a székely és magyar faj összehalálkozásánál lesz elérhető a rég óhajtott egységes Magyarország, a magyar állameszme szétválhatatlan összeforrása.

Potsa József.

A Kézdivásárhelyi Takarékpénztár közgyűlése.

A Kézdivásárhelyi Takarékpénztár XXVII-ik évi közgyűlését 1900. február hó 25-én d. u. tartotta saját helyiségében, a hová a részvényeseken kívül szép számú érdeklődő közönség gyűlt egybe.

Mindenekelőtt tiszt. Székely János igazgatósági elnök üdvözölte az egybegyűlteket s indítványára Kovács Dániel városi pénztáros elnöke mellett, a még Benkő Lajos és Kiss Lajos telekkönyvvezető részvényesekből álló igazoló-bizottság küldetett ki, mely megállapította, hogy a közgyűlésen 67 tag által részvényekben 307 szavazat tétetett le.

Ezután a közgyűlés a tanácskozás vezetésére egyhangulag Dr. Bánffy Zsigmond ügyvédet kérte

fel, ki megnyitójában meleg szavakban emlékezett meg az elhalt Kovács István igazgatósági és Török Bálint felügy. biz. tagokról, majd körvonalozta röviden az országos pénzügyviszonyokat, a szövetkezetek életét, helyi társadalmunk életviszonyait s ezekből levezetve, a közgyűlésnek a kamatláb leszállítását ajánlotta.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Kovács János és Benkő István részvényesek kéretvén fel, előbb Fejér Antal igazgató olvasta fel az Igazgatóság, majd Dávid Antal a Felügyelő-bizottság évi jelentését. Mindkét jelentést a közgyűlés tudomásul vette s úgy az Igazgatóságnak, mint a Felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta.

5-ik pont alatt tárgyalatott az Igazgatóság pártoló javaslatával előterjesztett segélyezése a polgári leányiskolának. A benyújtott kérés felolvasása után Vertán Venczel részvényes azt, mint mindnyájunk legfontosabb ügyét, elfogadásra ajánlván, a közgyűlés egyhangulag kimondta, hogy áthatva a város és vidékének ezen közszükségétől, a polgári leányiskola létesítésére tett 10000 koronás alapítvány kamatait, 400 koronát, bár az alapítvány még egészben letéve nincsen, már 1899. évtől folyóvá teszi.

Ezután a közgyűlés az intézet két legrégibb munkásságának fizetés ügyével foglalkozott s tekintettel azok régi és ügybuzgó működésére, Ifj. Jakab István vezérigazgatónak fizetés emelés czimén, Benkő Gyula főkönyvelőnek pedig korpótlék czimén 240—240 koronát szavazott meg.

Helyben hagyatván a Tiszt. Kovács István igazgatósági jegyző emlékére tett 100 koronás alapítvány, 6-ik pont alatt egy igazgatósági és egy felügyelő bizottsági tag választása következett.

Vertán Venczel elnöke alatt Bándi István és Kiss Lajos tagokból álló bizottság gyűjtven egybe a szavazó lapokat, kitűnt, hogy mindkét tagságra a választás ugyszólván egyhangulag történt. Igazgató lett Ifj. Kovács János földbirtokos és terménykereskedő, felügy. biz. tag lett Nagy Károly árvaházi igazgató. Tehát általános és közbizalom juttatta mindkettőjüket a nevezett állásokra. A gyűlés jegyzőkönyvét Nagy Károly árvaházi igazgató vette föl.

Ezután az elnök ismét üdvözölvén az egybegyűlteket, a közgyűlés véget ért.

Az utolsó bál.

A kereskedő ifjak szombati fényes elite báljára vasárnap egy még fényesebb bál következett; a legkisebb hölgyek és urak, a Kovács Tivadar balletmester tanítványainak vizsga-estélye. Bájós kis szőke és barna anygalkák s csinos, fess kis gavallérok első, bemutatkozó előadása volt ez estély, olyan szép és válogatott s mindenek felett nagyszámú közönség nagyfokú érdeklődése mellett, a milyennél kiválóbbal egyik bálunk sem dicsekedhetett. Igaz, fényes volt mindenik bálunk e farsangon. De az utolsón, az apró kis emberkének estélyén valami sajátosság, jóleső fény: az ártatlan gyermekek szelid kedélyének igazi hamisítatlan öröme, boldogsága sugárzott szét a táncz teremben, megaranyozva még a legkomolyabb férfiak arcát is a derű ragyogó édes mosolyával. Csupa ifjúság, csupa élénkség, csupa melegség ömlött szét az egész bál közönségen s ezt az a csere apró ember varázsolta elő, kiket Kovács Tivadar balletmester oly sok gonddal, annyi lelkiismeretességgel s bámulatra méltó türelemmel egy csomó modern és régi, de mind kedves és hatásos tánczra tanított be.

A bemutatott tánczok sorozatát a Magyar szülő nyitotta meg. Oly szépen, oly meglepő csinnal adták elő gyönyörű magyar nemzeti jelmezben Bándy Mariska, Homonnay Laura, Rápolthy Mariska, Pataki Ilona és Nemes Anna, hogy a közönség megújraza a szép magyar tánczot s ennek hatása alatt valódi türelmetlenül várta a következő pontokat. S nem hiába, mert mindeniket rendkívül sok bájjal, majdnem művészi tudással produkálták a kedves kicsi emberek. A második tánczot, a matrótántánczot eredeti angol (kár, hogy nem bur) jelmezben Jancsó Piroška, Rápolthy Klárka, Szentpéteri Klárka és Wittich Gabrika s Elekes Dezső, Ineze Gábor, Ineze Jenőke, Jancsó Ödike és Szőcs Kálmán adták elő kicsinyességüket meghaladó gyakorlottsággal, ügyességgel. A harmadik pont ismét magyar táncz volt: a Magyar Verbunkos s ezt Papp Margitka és Fer-

dinándi Viktor s Bándy Mariska és Boér Pali mutatták be eredeti magyar jelmezekben, oly sok routinnal és tüzzel, hogy a közönség nem győzött eléggé tapsolni az ügyes tánczoknak. A legfontosabb pont következett most. A Menuet, egy francia rococo-táncz, a XIV. Lajos király korából. Diénes Ilonka, Ineze Mariska, Jankó Janka, Jakab Erzsike, Welnreiter Erzsike, Wittich Ilona és Bándy Pista, Elekes Béla, Elekes Dezső, Ineze Gabi, Ineze Pista s Jancsó Bándi mutatták be, ragyogó fényes kosztümökben csinosan, elegánsan, bájosan. A műtánczok közt utolsó volt a Boszorkánytáncz, melyet megfelelő jelmezben Diénes Ilonka, Ineze Mariska, Jankó Janka, Jakab Erzsike, Welnreiter Erzsike és Wittich Ilona adtak elő általános derűtséget idézve föla a kicsinyek bájos táncziával betelni alig tudó nagyközönségben, mely valódi lelkeséssel fejezte ki elismerését a derék és kitűnő módszerrel tanító balletmesternek. A mi ezután következett, az is mind kedves, jó és szép vala, különösen a Grazianna-táncz. Az összes szalon és társas tánczokat is mind bemutatták nemesak a kicsiny, de nagyobb tanítványok is, a kik közé aztán éjjelután a nagyok is belevegyültek s járták a ropogást a Szőke Pista zenekarának precíz, szép zenéje mellett a hajnali órákig. A felnőttek egy gyönyörrel, élvezetesen eltöltött estély emlékével s az apró emberkének egy boldog álommal gazdagodva tértek pihenőre.

Elismerés és dicséret érte Kovács Tivadarnak.

Nyilvános számadás és köszönet.

A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet javára 1900. febr. hó 10-én rendezett estély alkalmával felülfizettek:

Benke Gyula védnök 50 koronát. K. Csizsár József elnök 40 koronát. Ineze Istvánné elnök 20 koronát. Br. Szentkereszt Stephanie 10. koronát. Tamásy Imre és Révész Cyril 2—2 koronát. Pénzes Imre 1 koronát.

Szabó Mariska, Simon Nina és Bogdán Árpád gyűjtőivén: Dr. Szini Gyula 4 koronát. Ifj. Tóth István, Hassák Vidor, Mártoni Lukács 2—2 koronát. Welnreiter György, Csizsár S. 1—1 koronát. N. N., Czirmay Sándor 60—60, Tóth Mihály 40, Erős József 20 fillért.

Györgybiró Etelka, Farkas Margit és Csizsár Mihály gyűjtőivén: Séra Tamás, nagy takarékpénztár 4—4, Nagy Ferencz, Jakab Istvánné 2—2, Nagy Lázár, Nagy Ferencz, Benkő Pálné, Kovács Benjamin, Hegyesi Sándor, Thier Richárd, Dávid Antal, Györfi Lajosné 1—1 koronát, Novák Sándor, Nagy János, Mágóri Sándor, Szarka István 40—40, Páll Géza 20—20 fillért.

Pánczél Luiza, Jancsó Mari és Turóczy Lajos gyűjtőivén: Geréb János, Herepei Iván, Dr. Dávid János, Kádár Béla, Jancsó Dénesné 2—2 koronát. Dobay, Szőcs Dániel, Csiki Józsefné, Bándy István, Hamar Zoltán, Kupán József, Pitroff Lajos, Dr. Szentpétery Bálint, Babós Imre, ifj. Szőcs Bálint, Szabó Dénesné, Török János, 1—1 koronát. Klein Márton, Jancsó Sámuel 80—80 fillért. Kovács József, Szőcs Mór, Szőcs József, Molnár Dániel, Krinczky Árpád, Fazekas János, Blatt Mihály, Nagy Gézőné, Binder Lajos, Benkő Giza, Bartos Gyuláné, N. N. 60—60, Csekme Lajos 80, Ugray Lajos 50, Sövé István, Nagy József, Jancsó Ferencz, Szőcs Dániel, Pénzes Ferencz, Szőcs Károly, Turóczy Béla, Szőcs Berezi, Szabó János, Jancsó Károly, Kovács János, Csizsár József, Kovács János, Nagy Béla, Szotyori Lajos, Szőcs József, Szabó Mózes, Szotyori János, Nagy Sándor, Várhogyi György, Benere József, Pap János, Hoffmann Lukácsné, Máté Mihály, Molnár Géza, Csizsár Dávid 40—40, Rácz Gergely, Szigeti Károly, Szotyori Sándor 20—20 fillért.

Mázinger Anna, Kupán Ida és Kovács János gyűjtőivén: Molnár Józsiás 4, Dávid Gyula, Tokay Eszter, N. N., N. N., Csizsár Dénes, Sáska Antal, ifj. Czimbalmos, id. Jancsó Mózes, Köllönte Mózes, Tóth József, Benkő István, Bene Albert, Jancsó Béla, Jakabos Ágost, Kovács János, Dézsi Bálint 1—1 koronát, Jancsó Károly, Török Andor 80—80, Szőcs Jánosné, Dézsi Dániel, Szotyori József, Kovács Pál, Dézsi Ferencz, Barabás A., Mátyus László, Czetz Mártonné, Goezmann 60—60, Zima Eszter, Halper Paula, Szőcs István, Szotyori Dániel

Jancsó Dánielné, Pánczél Noé, Fülöp Sámuel, ifj. Kovács Imre, Csiszár István 50—50, Csiszár Sándor, Orosz István, Molnár Károly, Tuzson György, Mazinger S., Csiszár Áron, Balog János, Kovács L., Kupán Balázs, Pál István, id. Czimbalmos, Kapusi László, Fener Mihály, Kovács Mózes, Molnár Mózes, Kapusi István, Jancsó Elek, Mágóri József, Nagy Antal, Dézsi János, Szabó János, Grájing V., Nagy Dénesné, Molnár Dávid, Dézsi János 40—40, Turóczy Sándor 30, Nagy József, Gáspár József, Nagy József, Jancsó Lajos 20—24 fillért.

Szabó Mariska, Hoffman Kata és Báthori László, gyűjtőivén: Erős Gáspár, Török Samu, Baló László, Dr. Kökössy, Biró Sándor, Nagy Dénes, Szöcs Károly, Török Bálint, Dr. Szentiványi, Dr. Balog Vendel, Nagy S. Pál, Turóczy László, Jancsó Mózes, Kovács Ferencz, Frenkul E., Csiszár Pál, Molnár Ferencz, Tekonczia János, Csutak László, Nagy Lajosné 1—1, Szöcs Ferencz, Dr. Bodor F. 2—2 koronát. Jancsó Sámuel, 80, Séra Imre 60, Szöcs József, Szöcs Mihály 50—50, Kovács János, Kiss Jenő, N. N., Bodor Jánosné, Beczman, Piblinger Gy., László Zoltán 40—40, Mészáros Gyula 20 fillért. Összes felülfizetés 282 korona 70 fillér. Fogadják a nemes szívű adakozók az árvák kifejezett őszinte, elismerő köszönetüket. Egyszersmind köszönetet mondunk e helyen azon hölgyeknek és uraknak, kik a meghívók széthordásában fáradni szívesek voltak.

Az estély összes jövedelme 447 korona 74 fillér, kiadás 142 korona 30 fillér, tiszta jövedelem 305 korona 44 fillér.

Kézdi-Vásárhely, 1900. febr. 21.

Br. Szentkeszty Stephánia,
elnök.

Martzi Ferencz,
jegyző.

Ujdonságok.

— **Igazságügyi kinevezés.** A király Sylvester Dénes sepsi-szent-györgyi járásbíró, a VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá nevezte ki.

— **Időjárásunk** egészen tavaszias jellegűt öltött s ha az erős éjjeli fagyok nem lennének, azt hihetnők, hogy márczius végén vagyunk. A hó és jég nagy részben elolvadt s a tenger sár is felszáradt s így időjárásunk ellen panaszunk egyáltalában nem lehet.

— **Esküvő.** Szombat István esendörhadnagy e hó 21-én tartotta esküvőjét özvegy Bartha Zsigáné szül. Bartha Janka urnóval. A diszes menyegző szűk családi körben történt Zágomban. Áldás kíséri a szép frigyet.

— **Mulatság.** Az idei hosszú farsang legutolsó bálja mult szombaton lezajlott s a kereskedő ifjuság elégedett lehet az elért eredménnyel. Nagy és diszes közönség gyűlt össze ezen alkalommal s széles jó kedvvel mulatott egész hajnalig. Általában a kereskedő ifjuság időnkint rendezni szokott mulatságai a legfényesebbek szottak Lenni s a mostani méltóan sorakozott az eddigiek mellé. A mi ódon táncztermünk is modern és igen elegáns kosztümöt nyert ezen alkalomra s igen csinos keretet képezett a parketten mozgó szindus képek, de a mi a legfőbb ékességet nyújtott, az a fesztelen jó kedv s igazi kedélyesség volt, mely a kereskedők bálját minden időben jellemezte. Az anyagiak is arányban állottak az elért szép sikerrel. Bevétel volt 496 korona, kiadás 292 korona, tiszta jövedelem 204 korona.

— **Áthelyezés.** A közoktatási miniszter Nagy Béla volt kézdívisárhelyi, utóbb nagyrőcei polgári iskolai rendes tanítót áthelyezte hasonló minőségben Oravicabányára.

— **Új tanítónő.** A felesernátoni községi iskolaszék Imets János közigazgatási bizottsági tag vezetése alatt a napokban tartott gyűlésben 9 pályázó közül egyhangulag kézdívisárhelyi Nagy Róza okleveles tanítónő jelöltet, Szabó Géza áll. tanító nevelt leányát választotta meg Felesernátonban, a most rendszeresített tanítónői állásra.

— **Köszönet nyilvánítás.** Mindazon jóbarátainknak és ismerőseinknek, a kik drága halottunk

Török Bálint végtisztességtételén megjelentek és ezzel a megboldogultnak emlékét megtisztelték, nekünk pedig nagy bánatunkban vigasztalást kínáltak, mélyen érzett hálás köszönetet mondunk. A gyászoló család.

— **Nyomorúság Gyergyóban** A székely vármegyék között Csikmegye él a legmostohább viszonyok közt. Sem földmívelése, sem ipara, sem kereskedelme, sem vasutjai, sem városai nincsenek s népe, bár szorgalmas, munkás nép, cseppet sincs irigylendőbb viszonyok közt, mint a felvidék ruthénjei. Gyergyó-Békás községről közöl legujabban egy Szent Ferencz-rendi szerzetes megdöbbentően szomorú adatokat. A katolikus magyarok száma 352, a lakosság többi része oláh. Az utóbbi évek alatt eloláhosodott ezekből hat család huszonkét taggal. Már régebben egészen oláhokká lettek s a magyar papot házszenteléskor be sem eresztették. Az említett lelkes Békáson tett látogatása alkalmával istentiszteletet tartott, melyen mintegy száz magyar hívő jelent meg, de némelyek oly gyarlóan öltözve, hogy a hidegtől reszkettek. A lelkiatya azután meglátogatta hiveit és még elszomorítóbb képet látott. Némelyek oly nyomorult viskókban, laknak, hogy kétrét görnyedve lehet csak azokba bejutni. Egy ilyen viskóban két elaggott házaspárt talált, kiknek 27 fős hidegben nem volt tüjük s öt apró unoka a testével melengette az öregeket. Egy másik viskóban öt apátlan-anyátlan gyermekre talált; a legnagyobb, tízéves fiúcska gondolta a kisebbeket s a mint a lelkipásztorának mondotta, nem volt akkor több élelmük, mint egy főzetre való puliszkájuk. Csikmegye közönségének a régi katonai alapokból van ily czélok szolgálatára vagyona. A megye vezetőségének lelkiismeretére nehezédnek, ha ily pusztulást tovább is ily közömbösen nézne.

— **Benke Gyula köszönete.** Városunk országgyűlési képviselője levelet intézett Czimbalmos Ferencz műasztalos urhoz, melyben köszönetet mond a kézdívisárhelyi iparosok mult számunkban is közölt feliratára. Ezen levél szövege ez:

Ma vettem kézhez azon számos kézdívisárhelyi iparos által aláírt okmányt, melyben azon közben járasomért, hogy a saját műhelyeikben alkalmazott gyermekeik, a betegsegélyző pénztár köteleke alóli felmentése helyben hagyatott, köszönetet szívesek mondani.

Sietek ezen figyelemért őszinte hálámat kifejezni és kérem önt ezt az aláírással is közölni.

Megjegyezni kívánom, hogy habár azon ténykedésemért, melyet választóim érdekében gyakorlok engem köszönet nem illethet, mert ezt mindig kötelességemnek tekintem, mindazon által mondhatom, hogy jól esett az iparosok figyelme, a mennyiben megelégedésemre szolgál az a tudat, hogy érdekekben nem hiába fáradoztam.

Szíveskedjék az aláíróknak alkalom adtán legszívélyesebb üdvözlömetet átadni és felemlíteni, hogy érdekeik előmozdításánál jövőben is teljes készséggel közreműködöm.

Budapest, 1900 febr. 22.

igaz hiva:
Benke Gyula.

— **Szenzációs öngyilkosság.** A B. H. írja: Miklós Dániel honvédezredes hadbíró, a honvéd főparancsnokság igazságügyi előadója, a főparancsnokság épületében agyonlőtte magát. Állítólag levelet hagyott hátra, melyben egy feljebbvalója szigorúságát elviselhetetlennek mondja. Levelét Fejérvári miniszterhez intézte. Fiatal felesége, kit tíz év előtt szerelemből elvett siratja. A kaucziót is annak jödojén magas állásu rokonai tették le.

— **Távíratok küldönczdija.** A kereskedelmi miniszter a távirda állomásokon kívül eső helyekre szóló távíratok küldönczdijainak biztosítására szolgáló letétek szedését a magyar korona területén folyó évi márczius hó 1-től kezdve megszünetette s e helyett az egységes küldönczdij-rendszer visszaállítását rendelte el. Az egységes küldönczdijat tekintet nélkül a távolságára 1 koronában állapította meg. Ezen összeget a közönség küldönczös távíratai feladása alkalmával mindig előre tartozik lefizetni s utólagos elszámolásnak helye nincs.

— **A székely ifjuság fillérei.** Székelyföldi gimnáziumaink és polgári iskoláink tanári karának és

növendékeinek is „Felhívást” és gyűjtő-íveket küldött az agyagfavi székelyemlék bizottsága. Ily hazafias irányu törekvés méltó figyelmet érdemel tanintézeteinknél. Csak elismeréssel tartozunk a bizottságnak, hogy eszébe jutott a székely ifjuság! Hazafias irányu nevelést fognak végezni a székelyföldi tanárok, ha növendékeikben — azzal a néhány fillérel, melyet amugy is lehuzós képre, édességre esetleg cigarettlre adnának ki — ilyeszerü szent czélok szolgálatának érzékét keltik. Nehézséggel sem fog járnai a gyűjtés keresztülvitele; mert az osztályvezető tanárok a lendületes „Felhívás” szövegének felolvasása után átadják a gyűjtő-ívet az osztály egyik legjobb növendékének, kinél a növendékek sajátkezüleg beírják neveket s azt a pár fillért, melyet aláírtak, átadják az ivtartónak, ki a begyűlt összeget beszolgáltatja az osztályvezető tanárnak. Tekintve, hogy a gyűjtő-ívek levéltárilag meg fognak őriztetni, századok multán becses adatot fognak azok képezni a székelyföldi tanintézetekről, azok növendékeiről, hazafias szellemökről.

— **Halálozás.** Erdei Béla kereskedősegéd, ki csak nemrég távozott Kézdi-Vásárhelyről Budapestre, ott a mult héten váratlanul elhunyt.

— **Egy száz éves per.** (A zágoni arányosítás.) E czim alatt csak most hagyta el a sajtót egy 49 oldalra terjedő Emlékirat, melyet a nagyméltóságú m. kir. kuria figyelmébe ajánl több zágoni közbirtokos. Polemikus természetű dolgozat az egész, melyet a zágoni közbirtokosság a tulajdonát képező 40,000 hold havas arányosítása és elkülönítése végett folytatott küzdelmek rövid ismertetése és egy most elintézés alatt álló felebbezés nyilvános támogatása végett adott ki. A volt földesurak, a volt székely határőr katonák és a volt urbéresek volnának a küzdő felek, de mert nagy a koncz úgy látszik akadt egy negyedik fél is, ki törekszik a zavarosban halászva magának szintén a legfőbb előnyt biztosítani. Az emlékirat szerint Szentkereszty Zsigmond báró és társai az arányosítás megkönnyítése végett egyezségekre léptek, mely szerint a volt földesurak illetőségét vagyék ki egy darabban; az összes fatömeget értékesítsék együtt, a kapandó összeget oszszák fel antikuák arányában s később a letarolt területet új becselés alapján oszszák fel maguk közt s egyuttal lemondottak arról a jogukról, hogy illetőségüket külön áruba bocsáthassák. Az „Erdélyi faipar részvénytársaság” azonban kerülő utakon egy pár illetőséget el nem ismert jogon, potom áron megvásárolt s ez alapon arra törekszik, hogy mint közbirtokossági tag, hatáskörhöz jutva saját, már felépült ipartelepe közelében vétesse ki a földesurak illetőségét s ez által egy másik konkurrens czég versenye ellen magát biztosítva, felét se fizesse ama rengeteg fatömeg ára gyanánt, mit a másik czég már megígért. Hogy kinek van igazsága, arról a felső bíróság illetékes ítélkezni, de annyi bizonyos, hogy az önérdek hatalmas rugója e hosszú per szövevényeinek is.

Közgazdaság.

Hogy lehet régi luczernásokba nagy termést kaszálni.

A luczernások tudvalevőleg 6—8 évig sőt tovább is használatban vannak. Természetes, hogy minél tovább vannak használatban, annál inkább gyengül termésük; a gazda ennek daczára huzza-halasztja feltörésüket, mert egy új luczernás beállítása meglehetősen költséggel jár. Pedig a gyenge termést adó luczernást kár fel nem törni, de legalább is meg kell tenni mindent, hogy termőereje megtartható, sőt öregbithető legyen. E tekintetben a borona és szuperfoszfátgipsz nagyszerű hatást fejt ki. Éles boronával keresztülkasul jól meg kell járítani ősszel és tavasszal is a luczernást, kora tavasszal pedig mindjárt a hóolvadás után 200 kg. szuperfoszfát gipszre kell kat. holdanként reá kiszórni. Ilyen kezelés mellett nagyon sokáig jó termőerőben tartható a luczernás.

Hirdetések.

IFJ. JANCsó MÓZES

gózerőre berendezett és három gyorsajtóval s több segédgéppel felszerelt könyvnyomdája

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT.

Könyvnyomdájában minden a nyomdai szakba vágó munkát elvállalok diszes kiállításal, rövid idő alatt, a legolcsóbb árakkal.

Nagy nyomtatvány raktárámban a közigazgatási nyomtatványok készpénz fizetés mellett mélyen leszállított áron kapható.

Dúsan felszerelt papír-, írószer- és könyvkereskedésemben bármely mű, folyóirat, vagy lap megrendelése a legnagyobb százalék leengedéssel eszközölhető.

Mindenféle könyvek bekötése a legjutányosabb áron.

Eddigi pártfogását megköszönve, kérem azt részemre továbbra is fentartani.

Kiváló tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
nyomdatulajdonos.

Honi ipar.

Gyári raktár.

A n. é. közönség becses tudomására kívánom hozni, hogy a Takarékpénztár piacsori épületében, az ev. ref. templommal átellenben a mai kornak megfelelő

BUTOR RAKTÁRT

rendeztem be, a hol raktáron tartok mindig:

Szalon-, ebédlő-, hálószoba berendezéseket, u. m.: ruha- és étsekrényeket, szalon- és ebédlőasztalokat, ágyakat, mosdó- és éjjeli szekrényeket.

Továbbá magas, félmagas-hátú és heverő diványokat, garnitúrákat, lőszőr- és afrikai matrácokat, fali, álló- és toalett tükröket, aranyramás képeket, gyermek kocsikat, nád- és préselt ületű hajlitott székeket, ablak carnisoikat, stb. stb. Elvállalok használt kárpitos butorok kijavítását és bármely kívánt színnel való újra buzását.

Összeköttetéseimnél fogva butoraimat az első honi gyártól szereztem be és így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy azokat a legszebb kivitelben nagyon olcsó árak mellett árusítom el.

Raktáram szíves megtekintését kérve, magam becses pártfogásába ajánlva

vagyok kiváló tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

Birtok bérbeadás.

(12. 3-3.)

A szentkatolnai határon, a kézdivásárhelyi határ szomszédságában, a vasuti állomás közelében fekvő 53 hold teres fekvésű tagosított kitűnő

S Z Á N T Ó

és a Feketeügy mellett lévő 13 hold jó minőségű kaszáló haszonbérbe adatik folyó évi márczius hó 4-én d. u. 3 órakor a szentkatolnai község háznál megtartandó nyílt árverésen. Bővebb felvilágosítást ad e lap kiadóhivatala.

H I R D E T É S E K

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron felvétetnek.

891—1899. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíróság 1899. V. 604. számú végzése következtében Dr. Szentiványi Árpád ügyvéd által képviselt Vargyassy Mihályné s társai javára kézdi-szentléleki Bodor Balázs elleni 162 kor. 54 fil. s jár. erejéig 1899. évi nov. hó 21. napján foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 750 kor. becsült következő ingóságok, u. m. ökrök, lovak, vasas szekér nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbíróság 1899-ik évi V. 604. számú végzése folytán 162 kor. 54 fil. tőkekövetelés ennek 1899. évi április hó 12. napjától járó 5% kamatai, 1/8% váltó díj és eddig összesen

66 kor 64 fill.-ben biróilag már megállapított költségek erejéig Kézdi-Szentlélek község házánaál leendő eszközlésére 1900. évi márczius hó 1-én napjának délutáni 2 órája határidőül kitétetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt K.-Vásárhelyt, 1900. évi febr. hó 17. napján.

Kakucsai Ádám,
kir. bírósági végrehajtó.

(20. 1—1).